

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

PRETTULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:

Pe unu annu 5 fl.—cr., pe 1/2 annu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu annu 14 fr., pe jumetate annu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiune

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Nr. 91. Epitr.

Cerculariu

catra oficiele protopresviterale si parochiale de sub iurisdictione Consistoriului gr. or. oradanu.

In legatura cu cerculariele Présantiei Sale Domnului Episcopu diecesanu de datulu 8/20. Ianuariu a. c. Nr. 113 si 29 Ianuariu a. c. Nr. 341, emanate in privinti'a contributiunei de „equivalentu,” de órece cólele de fasonare (marturisire) pentru arunculu acestui equivalentu acum vor fi impartite pe la tóte comunele supuse acestei contributiuni, — cu privire la deplinirea acelor'a, in interesulu preotiloru, a invetiatoriloru si a bisericeloru nóstre, aflãm de neccesitate a emite urmatóarele instructiuni:

1. Fiindu-cà acésta contributiune de equivalentu (illeték-egyenérték) in intielesulu legeri sunt indatorati a-o platí acei'a, cari folosescu realitatile, adeca pamenturile, ce suntu proprietatea comuneloru bisericesci, si adeca: preotii suntu indatorati a platí equivalentu dupa pamenturile parochiale, invetiatorii dupa pamenturile invetiatoresci folosite de densii, éra bisericeloru dupa pamenturile, ce se folosescu pe partea bisericeloru respective, — si fiindca preotii si invetiatorii cá usufructuari, déca potu documentá, ca venitul (salarinlu) intregu annalu nu pestrece sum'a de 400 fl., pe bas'a §-lui 24 lit. f) articulu de lege XXVI. din 1881. suntu scutiti de obligamentulu de a platí acestu equivalentu, dreptu acea: fassiunile — cólele de fasonare trebuie facute separatu pentru preotu, pentru invetiatoriu si pentru bisericu, adeca: preotulu pe cóla separata, are se faca fasiune pentru pamentulu parochialu ce-lu folosescé densulu ca beneficiu, si fasiunea densului are a o subscrie, éra pentru bisericu inca trebuie a se face pe cóla separata fasonarea pentru pamentulu ce se folosescé pe sém'a bisericéi, care e a se subscrie de epitropulu parochialu.

La casu déca oficiele parochiale n'ar primi cóle de ajunsu pentru aceste fasionari precum si la casulu déca n'ar primi de feliu cólele trebuintiése spre

acestu scopu, — preotii sunt indatorati a cere dela oficiulu de dare respectivu tóte cólele, de care voru avé lipsa pentru fasiunile ce sunt a se face din partea preotulu, invetiatoriu si a bisericéi, observandu ca in intielesulu legeri astfelu de fasiuni in totu casulu trebuie a se face, chiar si déca sunt scutiti de obligamentulu acestui equivalentu si ca lipsa'a de cóle nu póte servi de scusa.

2. La indeplinirea — umplerea — aceloró cóle de fasonare sunt a se observá urmatóarele:

a) In rubric'a I se scrie numerulu curinte 1, 2, 3 etc.

b) In rubric'a a 2-a la fasiunea pentru bisericu se scrie numele proprietariulu, adeca a comunei bisericesci; éra la fasiunile despre pamenturile parochiale si invetiatoresci se scrie numele preotulu si a invetiatoriu cá usufructuariu (haszonélvező.)

c) In rubric'a a 3 se scrie obiectulu, adeca: „föld” séu „ház.”

d) In rubric'a a 4 se scrie titlulu, adeca: la fasiunea pentru bisericu se scrie „tulajdon,” éra in cólele, respective la fasiunile pentru pamentulu parochialu si invetiatorescu se scrie „javadalom.”

e) In rubric'a 5 se scrie numerulu parceleloru de pamentu.

f) In rubric'a 6 se scrie numerulu hectareloru, ceea ce trebuie cercatu la notariulu comunalu.

g) In rubric'a 7 se scrie numai acele case, care sunt date in chiria, si chiri'a annuala se folosescé pe partea bisericéi sén a scólei.

h) In rubric'a 8 se scrie venitul curatu catastralu, ceea ce trebuie doveditu cu atestatu oficiosu autenticu, edatu fara timbru de catra antisti'a comunala, care atestatu póte fi indusu in forma autentica si pe insasi cól'a de fasonare.

i) In rubrica 9 trebuie indusu venitul curatu alu casei supuse contributiunei de chiria, (de acestea se afla numai la orasie mari), care éra este a se documentá.

l) In rubric'a 10 se induce contributiunea de casa din annulu precedinte dupa acele case din pro-

vincia, care de regula sunt date in chiria pe partea bisericeii ori scólei, care contributiune inca trebuie dovedita cu atestatu oficiosu dela antisti'a comunala.

m) In rubric'a 11 nu vine nimicu, de órece comunele nóstre bisericesci nu au drepturi regale.

n) In rubric'a 12 la pamenturi se scrie sum'a ce resulta, déca venitulul catastralu cuprinsu in rubric'a 8 se inmultiesce cu 20, deórece acésta suma va fi bas'a aruncului nou de equivalentu.

o) In rubric'ele 13, 14 si 15, nu se scrie nimicu, deórece acelea vor fi deplinite de catra oficiele de dare.

p) In rubric'a 16 se scriu eventualele observari precum : déca preotulu si invetiatorulu din cauza ca beneficiulu (dotatiunea) nu pestrece sum'a de 400 fl., este scutitu de obligamentulu de a solvi equivalentu ; ceea ce trebuie documentatu cu atestatu oficiosu autenticu, in care se fie espuse tóte emolumintele anuale pretiuite in bani, éra cá venitu alu pamentului se computa venitulul catastralu.

In necsu cu acést'a se obsérva, ca deórece in cólele de fasionare sunt a se induce tóte realitatile bisericesci si scolare din comuna, dreptu aceea : sub Numeri curenti separati trebuie induse si acele realitati, care in intielesulu legii sunt scutite de equivalentu, precum sunt biseric'ele, casele parochiale si scólele, cimiteriele si gradinele — scólele — de pomi ; inse la acestea in rubric'a 16 a observatiuneloru trebuie scrisu la fiecare realitate cá spre ce scopu se intrebuintéza si cumcá ca atare este scutita de equivalentu d. e. istenitiszteleti épület, lelkeszi-tanítói lakház, iskolai épület, temetkezési hely, faiskoa. — illetékmentes, — éra in rubric'ele 8, 9 si 10 dupa aceste realitati se scrie „*semmi.*“

3. Oficiele parochiale pentru ajustarea cóleloru de fasionare au datorinti'a de a procurá pe langa fiecare cóla câte unu atestatu oficiosu fara timbru dela antisti'a comunala despre venitulul catastralu cuprinsu in cól'a respectiva, care atestatu se póte scrie si pe dosulu cólei de fasionare. Cólele astfelu ajustate si umplute corectu sunt a se tramite celu multu pana la 20. Martiu st. nou a. e. la respectivulu oficiu de contributiune, respective de competintie erariale.

4. Pentru acele pamenturi, care sunt supuse reglarei de ape, déca competintiele anuale ce se platescu pentru astfelu de regulare nu vor fi detrase din venitulul catastralu (ceea ce numai acolo póte obveni, unde regularea de ape s'a introdusu mai tardiu de facerea catastrului nou) preotii sunt indatorati a procurá atestate dela directiunea societatei pentru regularea de ape despre spese anuale, ce nu sunt detrase din venitulul catastralu, si acele atestate impreuna cu cólele de fasionare a le tramite la oficiele de dare, deórece dupa astfelu de pamenturi vine a se plati mai putien equivalentu.

5. Dupa ce din partea oficieloru de dare va fi aruncatu equivalentulu si vor fi inmanuate cólele de

platire, déca preotulu si invetiatorulu vor affá ca equivalentulu aruncatu pre densii ori pre biserica este pré mare, si ca nu este tienuta mesur'a prescisa in lege, atátu preotulu si invetiatorulu carele s'ar semfi vatamatu, cât si preotulu in numele bisericeii sunt indatorati dela inmanuare in 14 zile a apelá la directiunea financiara, éra de acolo, la casu de respingere, la judecatori'a suprema financiara.

6. Acei preoti si invetiatori, a caror'a dotatiune annuala nu se urca preste 400 fl. computandu-se venitulul catastralu alu pamentului, — sunt indatorati a-si procurá dela antisti'a comunala atestatu autenticu despre dotatiunea loru annuala, in care atestatu se fie espuse tóte emolumintele separatu si compute in pretiu de bani, adeca : birulu in natura si in pretiu de bani, stolele anuale in bani si venitulul catastralu alu pamentului ce-lu folosescu cá beneficiu. Aceste atestate trebuie intarite cu subscrierea protopresviterului concerninte si cu sigilulu oficiosu. Pe bas'a acestoru atestate susatinsii preoti si invetiatori celu multu pana la 31. Martiu st. n. a. c. au se recurga la oficiulu de dare pentru scutirea de obligamentulu platirei equivalentului pe bas'a legii provocate la inceputulu acestui cerculariu. Éra in cólele de fasionare acei preoti si invetiatori, cari au titlu de dreptu pentru scutire, au se scrie in rubric'a 16 cumcá are dreptu a fi scutitu, adeca au se scrie : „*az 1881 XXVI t. cz. 24 §-a f. pontja alapján, miután 400 frton felüli javadalmazásom nincs. — illetékmentes.*“

7. In cólele pentru fasionarea mobileloru (ingó vagonok) bisericeii si ale scólei, sunt a se aretá acele capitale inalienabile, care sunt sigure si care nu se potu spesá pentru acoperirea trebuintieloru anuale.

8. In fine se obsérva onoratiiloru preoti si invetiatori ca se fie cu mare atentiune la indeplinirea acestoru fasiuni, căci equivalentulu are se fie aruncatu pe 10 ani, si asia déca fasiunea nu ar fi corecta, se póte escá o dauna si o sarcina enorma, pentru care preotii si invetiatori respectivi ar portá responsabilitatea.

Totu astfelu au se fie responsabile oficiele parochiale si pentru facerea si insinuarea acestoru fasiuni, de órece acei'a, cari nu vor face la tempulu seu fasiunile acestea, in intielesulu legii sunt supusi la pedépsa.

P. Tit. oficie protopresviterale sunt insercinate cu tóta urginti'a a tramite câte unu esemplariu din acestu cerculariu la fiecare oficiu parochialu spre scire si acomodare.

Oradea-mare, 4/16. Februaru 1888.

Pentru Consistoriulu gr. or. oradanu.

Ieroteu Belesiu, m. p.

vicariu eppescu.

Din viéti'a constitutională bisericească.

În articolul reproduș de noi în numărul trecut după „Telegrafulu Român,” — confratii nostri dela numitul jurnal ne-au provocat a-ne pronunția și noi asupra duor casuri concrete obvenite în viéti'a constitutională a parohiei și relevate de densii în acelu articol.

Atât în urm'a acestei provocări, cât și mai cu seama de a satisface detorintei noastre de foia în servitiulu bisericeii ne vom espune în cele ce urméza vederile noastre.

Casurile relevate de confratii nostri dela „Telegrafulu Român” sunt urmatóarele :

1. „Unu protopresviteru-parochu s'a pusu în conflictu cu comitetulu parochialu, n'a mai luat parte la șiedintiele acelu'a, și respective n'a mai eserciatu drepturile și detorintiele, pre cari i-le impune legea cá membru naturalu alu comitetului ; și aducendu comitetulu parochialu acésta afacere înainte șinodului, a cerutu, cá parochulu se fia invitatu a-si ocupá locul în comitetu, se comunice imediatu cu acést'a, se dea, și se priméșca informatiuni directe pentru unu cursu regulatu alu afaceriloru. Șinodulu parochialu tocma cand se debatea asupra propunerii, de carea este vorb'a a comitetului parochialu, s'a prorogatu, avendu șiesedintele îndetorierea a-lu convocá la timpu potrivit. Întregu anulu 1887 șinodulu n'a mai fost convocatu” în contra dorintiei espresse a parochianiloru.

Facia de acestu casu ne permitemu a observá, ca dá, legea noastră organică în adevéru a investitu pre parochu cu dreptulu de a participá cá membru naturalu cu votu decisivu la șiedintiele comitetului parochialu, precum și cu dreptulu de a convocá și conduce în calitate de șiesedinte naturalu șinódele parochiale.

Și dăca ne vomu întrebá de ratiunea, pentru carea statutulu organicu a investitu pre parochu cu aceste mari drepturi, vom aflá, ca ratiunea legii nu este alt'a, decât ca biserica conform doctrinei și principiiloru evangelice și canonice a constatat, ca este necesitate, cá în parochia, și respective în corporatiunile bisericesci ale parohiei se fia de facia unu omu investitu cu „missio ecclesiastica,” carele în debateră și în solutiunea cestiuniloru bisericesci se represente doctrin'a, și se șastiena șpiritul bisericeii, ér pre de alta parte legea a voit, cá biserica se aiba în fruntea corporatiuniloru bisericesci unu functionariu alu ei, care se pórté în prim'a linia respunderea pentru totu ceea ce se face, și ceea ce se face, și în genere pentru unu mersu regulatu alu afaceriloru.

În cele șpirituale a invetiá și a administrá tainele este unu dreptu eschisivu numai alu preotimei ; dar acestu dreptu nu este numai unu dreptu ; ci în acelasi timpu este și o detorintia ; și preotu în lume

nu esista, carui'a se-i fia venit vre-odata în minte a-se subtrage dela acésta detorintia. Apoi preotulu în comitetulu și în șinodulu parochialu este totu acelu preotu, carele șervesce altariulu Domnului, și carele predica după amvonu evangeli'a lui Christos. Va se dica precum neeserciarea unui dreptu în cele șpirituale din partea preotului învólva în șene neimplinirea unei detorintii : tocma așa și în viéti'a constitutională a parohiei, cand unu preotu nu esercéza drepturile, cu cari l'a investitu statutulu organicu, atunci nu încapé nici cea mai mica îndoiéla, s'a facutu vinovatu de nemplinirea unei detorintii emanata din oficiulu șeu preotiescu cá atare, ér urmarea nici în biserica nu póte fi alt'a, decât aceea, carea este la tóte oficiile din lume : *disciplinarea celui vinovatu*, căci precum nici o societate din lume : astfelu nici biserica nu póte șustá și nu-si póte urmá calea s'a înainte fara regula și disciplina.

Acést'a disciplinare are se urmeze din partea bisericeii cu atât mai vertos, cu cât în casulu de facia ceea ce s'a intemplat, nu s'a intemplat nici de neșcientia, nici din nepotintia, ci cu totulu din altu motivu, și anume, precum se vede din cele relevate de „Telegrafulu Român” s'a intemplat cu calculu și cu premeditare de a-se eludá legea cu intentiune și în detrimentulu mersului regulatu alu afaceriloru parohiei, șeau mai bine dișu din unu șpiritu nefastu și necrestinescu de a eludá o detorintia spre a-se înaltiá și a-si aretá puterea unu omu, *tendentia nepreotiesca și antipastorală*.

Se impune mai departe forulu disciplinariu acésta rigóre și din motivulu, ca în casulu de facia nu este vorb'a numai de o *negligentia* ; ci faptul relevatu de confratii dela „Telegrafulu Român” învólva în șene despretiu faciu de credintiosi și alterarea *șemiului de pietate alu credintiosiloru*.

Alu doilea casu relevatu de confratii nostri dela „Telegrafulu Român” este : ca totu acelu protopresviteru-parochu a cerutu dela șinodulu parochialu, cá se se pronunție asupra unui actu, despre carele legea apriatu dispune, ca are a-se resolví prin comitetulu parochialu în contielegere cu oficiulu parochialu ; și după ce șinodulu parochialu conform legii a respinsu acestu actu „de ómeni cu rol de conducere,” s'a cualificatu de *brutalitate*, și membriloru din majoritate „li s'a ștrigatu în gur'a mare” din partea celoru ce voiau a-se eludá legea, „ca ei representa adevératele interese bisericesci și cele ale șermaniloru meseriesi, pre cari domni voiescu se-i nedreptatiéșca.”

Și casulu acést'a, cá și celu dantaiu, precum ne șpunu confratii dela „Telegrafulu Român” s'a intemplat într'o parochia, carea privita din ori ce punctu de vedere, trebue se fia considerata cá parochia de modelu pentru întréga archideces'a

Casulu deci s'a intemplat, și anume unu casu în carele ómeniloru, cari au șustienutu, și aperatu legea, li s'a „ștrigatu în gur'a mare” de catra cei

ce voiau a eludá legea, ca au comisu „brutalitate,” si ca „nedreptatiescu” pre altii.

Spre a-ne poté pronuncia asupra acestui casu, trebuie se facem distinctiunea, ca fost'a acestu „strigatu” eflucsu unei iritatiuni momentane, seau s'a vaditu printrensulu o *tendentia cu calculu si premeditare de a eludá legea si a face dintrens'a unu feliu de mijlocu de exploatare* pentru mulcomirea vre unei ambitiuni personale, seau altoru interese.

A insultá si innegrí pre altulu in faci'a multi-meii nu este lucru nici crestinescu, nici bisericescu, a insultá este unu lucru, carele nu este permisu omului crestinu nici chiar in casu de iritatiune momentana. Cand se insulta inse altii cu calculu si premeditare, atunci avem de a face cu o *tendentia*, carea privita din ori ce punctu de vedere este condamnabila.

Si in casulu de facia au fost insultati chiar ómenii, cari prin votulu lor nu au suferitu, cá legea sè se violeze.

A trebuitu se aiba si acésta insulta unu motivu, unu isvoru, din care se emaneze; ér acestu isvoru, ori cât lu-vom cautá, nu-lu vom poté aflá aiurea, decât in o *tendintia de a-te afirmá si inaltá cu ori ce pretiu*, ori esti de aceea treaba, ori nu.

Este o *tendentia nefasta* acést'a pentru ori ce societate; dar in biserica este cu atât mai condamnabila, cu cât este o buruíena importata. Asia ni-se pare nóue, ca potu se fia si in societatea nóstra ómeni, molipsiti de *tendenti'a de domnia*, si *prin domnia de exploatare a terenului bisericescu* *pentru alte folóse*.

Din norocire in biserica acésta *tendentia* nu póte avé locu. In biserica este numai unu singuru domnu, *capulu nevediatu alu ei*, carele voindu a stabilí pentru eternitate modulu de procedere alu bisericeii a enunciatu vecinicele cuvinte: „nu am venitu se facu voi'a mea, ci voi'a tatalui mieu”; precum si ca „cine vrea se fia mai mare, trebuie se fia tuturoru sluga.”

Care va se dica in program'a bisericeii nu incupe nici unu foliu de *tendentia de domnia*; ci aici se mesura valórea fiecarui omu numai *dupa servitiulu ce-lu face bisericeii sustienendu si aperandu legea* *dupa modelulu Intemeiatoriului ei*, si *prin sustienerea legii promovandu buna starea poporului*.

In biserica acésta basa de servire si lucrare nu se póte schimbá si alterá sub nici unu feliu de imprejurári, pentruca nu se póte pune alta temelie, decât aceea, carea este pusa, si carea este insusi I-sus Christos, si respective *evangeli'a*, si spiritulu ei, asia precum s'a interpretatu si desvoltatu acést'a prin practic'a seculara.

Cine vrea se strice si se eludeze o lege bisericesca, acél'a vrea neaperatu se strice, si se eludeze insasi biseric'a; si fiendca in casulu de facia de o astfelu de stricatiune este vorb'a amintimu ca:

Buruenile veninóse trebuescu plivite din agrulu Domnului.

Dar se-ne lamurimu!

Potu se fia intre noi, in biserica, ómeni, cari voiescu se-se afirme, si se-si impuna in afaceri bisericesci vointi'a lor cu violarea legii. Lozinc'a acestoru ómeni este de regula „voiu se fiu liberu si independentu.”

Fórte bine.

Apretinimu multu acésta *tendentia de „libertate si independentia.”*

Numai cât acésta „libertate si independentia” nu se póte pune altecum in practica in biserica, decât conform veciniculu principiu enunciatu prin Salvatoriulu lumei: „*nu am venitu se facu voi'a mea, ci voi'a tatalui mieu carele m'a tramisu,*” si *celu ce voiesce se fia intre voi mai mare trebuie se fia tuturor sluga.*”

Acésta „voia a tatalui mieu” esprimata in cuvintele Mantuitoriulu este legea cea vecinica a evangheliei, si legile bisericesci formulate in spiritulu evangheliei si sub egid'a crucii si evangheliei lui Christos.

Si precum Mantuitoriulu Christos a disu Satanei pre munte, cand acést'a i-imbiiá domnia si bunuri lumesci „fugi de langa mine Satano”: tocma asia trebuie se enuncie si biseric'a facia de *tendenti'a de a-se eludá legea*, via ea din orice parte.

De aceea terminandu cu aceste doue casuri relevate de confratii dela „Telegrafulu Romanu” — dicemu „videant consules.”

Bisericeii nu-i este permisu sub nici unu feliu de imprejurári a tolerá in sen ulu seu *tendenti'a de idei si directiuni contrarie spiritulu bisericeii*. Astfelu de *tendentie* trebuescu *combatute cu tóta rigórea*.

* * *

Acum dupace ne-am implinitu acésta detorintia, avemu si noi eatra confratii dela „Telegrafulu Romanu” o rogare, si anume ii-rogamu a-se pronuncia asupra unui casu mai recentu din viéti'a nóstra bisericesca.

Se scie, ca biseric'a si respective consistoriulu si sinodulu eparchialu aradanu au adoptatu si votatu unu suplementu la statutele reuniunei femeiloru romane din Aradu si provincia, prin carele se norméza reportulu dintre reuniune si biserica.

Acelu suplementu votatu odata de consistoriulu si sinodulu eparchialu este *unu actu alu bisericeii*. Fiendu elu inse dusimanitu de unii domni, dupa adunarea generala a reuniunei acei domni au scrisu intre altele multe, ca „suplementulu a cadiatu.” S'a surprinsu inse lumea pre aici, ca de ce acei domni n'au informatu publiculu asupra adeveratei stári a lucrulu, si anume pentru ce a „cadiatu acelu suplementu”, recte pentru ce adeca adunarea generala a reuniunei din precautiune a abstatu de asta data dela densulu.

Se spunemu noi de asta data mai chiar acésta cauza pre carea, asia se vede, domnii cei ce o au inscenatu, voiescu a-o tainuí cu ori ce pretiu.

S'a intemplantu adeca ce s'a intemplantu, si anume s'a intemplantu, ca doi domni inteligenti romani ortodoxi de aici din Aradu inainte de adunarea generala au facutu aretare in scrisu la magistratulu orasiului Aradu, ca in suplementulu la statute votatu de consistoriulu si sinodulu eparchialu aradanu aru fi dispositiuni contrarie statuteloru reuniunei, si au cerutu totu de odata a mesteculu puterii publice in o afacere a partienetoria a autonomiei nostre bisericesci.

Lumea pre aici este in nedumerire, ca de ce ore „cronicariulu“ partii, carei'a apartieniu cei doi domni, reportandu despre adunarea generala a reuniunei a scrisu *forte multe, cari nu s'au intemplantu*, si a tainuitu tocma ceea ce *s'a intemplantu*, n'a spusu adeca, cum cei doi dni au mersu la magistratulu orasienescu si *au cerutu amesteculu puterii publice in o afacere a partienetoria autonomiei bisericeii?*

Óre ce se fia ast'a?

Ce dicu confratii nostri dela „Telegrafulu Romanu“ asupra actului celor doi domni?

Scriptolegi'a.

„... scriere si cetire, ce a-si fi eu fara voi, nu sciu; dar mi e gróza cand vedu ce sunt fara de voi sute si mii.“ (Schiller.

Istori'a culturei arata, ca ómenii aveau la inceputu numai limb'a vorbita; nu preste multu inse ei simtira totu mai tare lips'a de a fixá ideile si vorbele lor prin anumite semne, cari semne conventionale erau chimate a conservá cuvintele graiului viu, pentru a le scapá de perire. Sonurile limbei duréza timpu fórte scurtu, si apoi cu greu se potu transmite la departari mai insemnate; astfelu se ivi trebuinti'a de a esprimá gandirile in modu graficu, adeca a infatisiá cuvintele trecutóre prin semne scrise. Limb'a scrisa se póte considerá cá unu gradu mai naltu alu vorbirei. Graiulu viu este marginitu si trecatoriu, pe cand prin limb'a scrisa spiritulu se pune in contactu cu trecutulu si cu viitoriulu, ér in spatiu si-deschide o sfera de actiune cu multu mai larga, cáci cu ajutoriulu semneloru scrise gandirile potu se strabata la distantie mai mari. Prin art'a grafica mintea omenésca a triumfatu asupra stavileloru, ce i-le opune graiului viu timpulu si spatiulu.

Ori-ce modu de scriere nu este alt-cev'a decâtu aplicarea unoru semne visibile cu scopu de a desteptá prin ele anumite idei in mintea cetitoriului. Acést'a este menirea originala a scrierei. In stadiulu primitivu alu culturei scrierea se facea astfelu, ca ea infatisiá chiar icónele obiecteloru concrete, a caroru idea vrea se o destepte in cetitoriu.

De natur'a acést'a sunt ieroglifele Egipteniloru si sinogramele scrierei chineze. Este inse de observatu, ca scrierea ieroglifica séu iconica e cu multu mai marginita, decât se póta infatisiá tóte formele

gandirei omenesci; ea este o scriere pur obiectiva, si astfelu nu e in stare a esprimá diversele relatiuni ale obiecteloru si cu atât mai putien gandirile nostre subiective despre ele. Ieroglifele s'au potutu potriví numai unoru limbi primitive monosilabe, fara gramatica propria; inse nici decât nu poteau corespunde limbiloru indo-europene flexionare. La popórele cu limbi flexionare atât ideile cât si relatiunile lor, combinate pe cale sintetica intr'unu singuru actu alu gandirei, se esprima perfecta in limba cu gramatic'a ei. De aceea scrierea popóreloru indo-europene numai arata icónele obiecteloru in modu directu, ci prin cuvinte si prin flexiunile lor, in cari se reoglinda natur'a logica a limbei. Vechii Egipteni aveau fórte multe semne pentru a infatisiá lucrurile concrete, apoi aveau ieroglife simbolice pentru obiectele ideale si ieroglife fonetice pentru numele proprii. Inventiunea geniala a alfabetului din partea Semtiloru, in deosebire de numerósele ieroglife ale Egipteniloru, se caracteriséza de indatu in natur'a ei intelectuala prin restringerea sonurilor exprimate in scrisu: cu 22 de litere se punu Fenicienii din Asi'a in fruntea culturei europene. *)

Literele sunt semne esentialu logice si nu simple fonetice. Scopulu scrierii este totódn'a cetirea la intielesu. Modulu de scriere corespunde cu atât mai bine menirei sale, cu cât facilitéza mai multu intielegerea. Din contra ortografi'a se abate dela scopulu ei propriu, daca, fie in ori-ce chipu ingreunéza transitiunea grabnica dela semnu la ideia.

Art'a grafica a datu spiritului omenescu unu impulsu puternicu spre calea inaintarii. Scrierea devólta si aducesce facultatea cugetatóre a omului in mesura cu multu mai nalta, decât vorbirea; fiind-cá celu-ce vré se-si esprime gandirile in modu graficu, este silitu a se cugetá mai aduncu si mai chiaru decât acel'a care esprima ideile sale numai pe cale fonetica, adeca prin cuvintele graiului viu. *Iean Paul* are totu dreptulu cand dice, ca lucrandu in scrisu numai o singura pagina, am profitatu pentru dezvoltarea inteligentiei mai multu decâtu déca am fi cetitu un volum intregu.

Pana cand ómenii nu sciau se scrie, erau siliti a tiené tóte-celea in minte; inse cu ajutoriulu scrierei memori'a se liberéza de multe poveri superfue, si asttelu tóte manifestarile mai nalte ale vietii psihice, precum e inteligenti'a, fantasi'a, ratiunea, se desvólta cu multu mai iute si intensivu.

Snb vestmentulu litereloru se consérva comorile culturei intelectuale. In scrisu capeta o generatiune scire despre ideile, sentimentele si tendintiele antecesoriloru ei, si le insusiesce, continua a le sporí totu in acelasi spiritulu, si astfelu se ridica cultur'a natiuniloru. Cugetarile infatysiate prin litere trebue se le si descifram. Acést'a se face prin *cetire*.

A cetí insemnéza a rostí in siru sonurile infa-

* Maiorescu: Critice.

tisiate prin litere. La cetire culegem s'au legam la olalta sonorile reprezentate prin semne grafice, si astfeliu transpunem limb'a scrisa in limba vorbita.

Grainulu viu este alcatuitu din cuvinte, cuvintele se compunu din silabe, ér silabele din sonuri; pentru cá se putem cetí bine, trebuie se cunóscem acuratu nu numai sunetulu fiesce-carei litere, ci si modulu de a le combiná fluentu. Cetítulu e *mecanicu*, daca se reduce numai la rostirea fluenta a combinarilor de sonuri, fara a considerá intielesulu celoru cetite. Acestu feliu de cetire e o desteritate tehnica, si omulu si-o póte acurá, daca si-deprinde organele vocii a nimerí si a inchiegá sonorile si combinatiunile lor. — Scopulu literelor este nu numai a infatisiá sunelele articulate ale vorbirei, ci mai vertosu a desteptá in spiritulu cetitorului acele idei, a caroru vestiminte sunt vorbele. Cetirea se chiama *logica*, daca ea este cu deosebita privire la intielesulu cugetelor exprimate in scrisu. In modu logicu putem cetí si in cetu, adeca fara cá se ne auda altii; inse la cetirea fiesce-carui cuventu trebuie se trezim in spiritulu cugetarea ce-i corespunde. In urma cetirea se dice *frumósa* sau *estetica*, daca se esecuta cu vóce inalta si se pronuntia cu o astfeliu de accentuare, cá in spiritulu ascultatorului sè se destepte acele gandiri si sentimente, cari intradeveru forméza cuprinsulu lecturii.

Importanti'a cea mare a cetitului se intielege dela sine. Cetítulu este factorulu celu mai puternicu pentru a ne sporí cultur'a. Celu-ce scie cetí, are in manile sale chei'a catra visteri'a comorilor culturale. Pe calea cetirei omulu se póte pune in contactu cu tóta lumea civilisata, si-póte insusi in vre-o câteva momente ideile, esperientiele si convictiunile, la cari a lucratu omenirea in decursu de lungi secolu. In cetire posedem unu mijlocu simplu pentru a ne desfatá. Cand cetim, conversam cu spiritele cele alese. Sub influenti'a lor atát ideile cât si sentimentele nóstre capeta unu aventu mai naltu. O lectura alésa valoréza togmai atát'a, cá o societate buna. Celu-ce scie cetí logicu si esteticu va puté corespunde chemarei sale, fie acést'a cât de simpla, cu multu mai bine, decât acel'a carui'a ii lipsesce desteritatea cetirei.

Privindu scól'a ne vom convinge de indata, cá cetirea este mijloculu de capetenie alu instructiunii. Incependu de la Abcedaru pana la piesele din diversele ramuri de cunoscintie, cetirea logica este mijloculu celu mai de lipsa pentru a insusi si a deprinde invetiaturile. A cetí bine si frumosu, adeca logicu si esteticu, nu e unu lucru chiar asia usioru, precum s'ar crede. Cetirea corecta si frumósa reclama unu anumitu gradu de cultura omnilateralu. *Diesterweg* are totu dreptulu cand afirma, cá modulu de cetire alu elevilor este control'a cea mai sigura pentru a judecá progresulu unei scóle; fiind-cá cetirea buna nu se póte privi numai cá o desteritate izolata in mijloculu celorlalte ramuri de cunoscintie, ci ea trebuie sè se considere cá rezultatulu generalu a intregui cul-

turi scolare. Daca elevii unei scóle cetescu bine si frumosu, este semnu cá intregulu invetiamentu si-a avutu efectulu seu doritu, adeca a pornitu in spiritulu eleviloru o desvoltare multilateralu.

S'a disu, cá invetiamentulu este de a se construí succesivu si in sceeasi ordine, præcum a urmatu mersulu istoricu alu desvoltarei culturalei omenesci in mare. Desvoltarea culturalu a omenirei arata, cá ómenii antaiu au cugetatu si vorbitu, cele cugetate si vorbite le-au fixatu apoi prin semne grafice, adeca le au scrisu, in urma cele scrise le-au descifratu sau cetitu. Cugetarea, vorbirea, scrierea si cetirea sunt nisee lucrari ale spiritului omenescu, cari dela natur'a lor s'au desvoltatu in legatura reciproca unele cu altele. Invetiamentulu trebuie se tiena contu de acestu adeveru istoricu, adeca se tracteze scrierea si cetirea paralelu cu deprinderi in cugetare si vorbire; ér procesulu are se pasiésca dela cugetare la vorbire, dela vorbire la scriere, si in urma dela scriere la cetire. — Pornindu din aceste idei, putem desvoltá metodulu scrierei si alu cetirei.

Cetirea si scrierea suntu nisee desteritati, cari in prim'a linea reclama unu anumitu gradu, de agerime si flessibilitate a organelor vederii, a manei, a audiului si a vocii. De-aiici resulta, ca inainte de ce am incepe invetiarea scrierei si a cetirei proprie, trebuie se deprindem vederea, audiulu, man'a si vocea elevului incepetoriu. Metodulu scrierei si a cetirei se compune din aceste dóue momente 1) *cur-sulu preparativu* si 2) *metodulu propriu*. Inainte de ce am invetiá pe copilu a scrie si a ceti, trebuie se-lu pregatimu pentru aceste dóue desteritati, adeca se-i agerimu si deprindem organele si sensurile, prin cari se esecuta scrierea si cetirea. Pregatirile sunt de dóue feluri: A) deprinderi pentru *audiu* si pentru organele vocii; B) deprinderi pentru *ochi* si *mana*.

A) *Deprinderile pentru audiulu si voce* au de scopu a agerí si a esercitá audiulu si organele vocii, pentru-cá elevulu se fie capabilu a percepe si a deosebí acuratu diversele sonuri si combinarile lor; a-poi au de scopu a deprinde organele vorbirei, pentru-cá elevulu se póta exprima cât mai esactu sonuri, silabe si cuvinte. Aceste pregatiri, precum vedem, nu sunt alt-cév'a, decât nisee esercitii puru fonetice, cari n'au inca nimicu de a face cu scrierea si cetirea propria. Unele dintre ele au unu caracteru mai multu *receptivu*, unde elevulu este tienutu a percepe si a deosebí sonorile; sunt apoi alte pregatiri de o natura *reproductiva*, unde elevulu este pusu a pronuncia corectu cele audite, pentru cá organele vocii sè se dedee a reproduce esactu atát felurile sonuri, cât si umbrile loru cele mai fine. Scolariulu va ajunge la desteritatea de a pricepe si a reproduce esactu, déca-il punemu a despárti cuvintele in silabe si sonuri si apoi a construi din sonorile date silabe si cuvinte. Intaiu procedam totdean'a dela intregu la partii si elemente: calea este cea *analisis*

tica; in linea a dóu'a cladim din elemente si parti intregulu organieu: procesulu e celu compunetoriu sau *sinteticu*.

La deprinderile fonetice analiz'a si sintez'a au se mérga in totdeun'a paralelu. Deprinderile audiului si ale vocei, cand ele procedu pe cale analitica, preparéza pe elevu pentru scriere; ér sintez'a, adeca compunerea de silabe si cuvinte, pregatesce pentru cetire.

Scrisulu nostru, precum se scie, nu e altu-cev'a, decât *fixarea sonuriloru prin semne visibile*. Mai nainte de tóte trebue dar se procuram elevului idee clara despre sonu. Spre scopulu acest'a luám o dicere, pe care au se o construeze insisi elevii din materialulu esercitieloru intuitive; dicerea o pronuntiam raru si ii-facem a bagá de seama, cà ea are parti, cari se numescu *cuvinte*. Totu astfeliu procedem si cu cuvintele si silabele pana-ce ajungem la cunoáscerea sonuriloru. (Va urmá.)

Dr. Petru Piposiu.

D i v e r s e.

* *Imperatulul Germaniei Wilhelm* a incetatu din viétia Vinerea trecuta, lasandu in celu mai profundu doliu intregu poporulu seu precum si celelalte state, care in fericitul Monarchu vedeau o garantia a pácii europene.

* *Incunoscintiare*. Nrepresentandu-se abonenti in numeru recerutu cà se potu tipari — fara de-a jertfi din alu meu cuventarile anuntiate pe diu'a de astadi; ér abonenti insinuati poffindu mai toti si tom. 1., la ce nu am contatu, — deci sum silitu a prolungi terminulu tipáririi cuventáriloru de sub intrebare pe 3/15 Aprilie a. c. pe cand speru, cà se vor insinúa abonenti in numeru de ajunsu.

Chitighazu, (Kétegyháza,) 15. Februaru v. 1888.

Iosifu-Ioanu Ardeleanu,
parochu romanu gr. or. in Kétegyháza
(cottulu Békés.)

* *Multiemita publica*. Comitétulu parochialu alu bisericeii gr. orientale diu Beiusiu, in 25. februaru n. a. c. a arangiatu in localitatea scólei, o petrecere inpreunata cu dantiu in favórea bisericeii, si respective pentru renovarea turnului, care in tempulu din urma a devenitu amenintiatu cu surpare ivindu-se o crepatura adenca in paretii bisericeii.

Recerendu-se spre scopulu renovarii spese insemnate care pestrecu puterile materiale ale comunitáti nóstre, s'a facutu din partea comitetului parochialu rugari pentru ajutoriu catra dieces'a si chiaru si la Maiestatea S'a, dela dieces'a s'a si votatu ajutoriulu cerutu ér dela Maiestate asiderea se speréza.

Afara de acést'a se vor emite in curendu listele de colectare pela cunoscutii si binevoitorii comunei nóstre, pentru venirea in ajutoriu cu denariulu loru.

Resultatulu balului pomenitu a fostu destulu de frumosu, atât in respectu moralu cât si materialu, si anume: perceptiuniile a fostu 123 fl. 95 cr.

ér erogatiuniile 26 fl. 63 cr.

remane venitu curatu: 97 fl. 32.

careia suma s'a predatu epitropiei parochiale.

Supr'a solviri si oferte au incursu dela urmatorii domni: Georgiu Lazaru advocatu in Ving'a 5 fl. Teodoru

Oncea notariu in B. Lazuri 1 fl. Ioanu Lazaru 50 cr. Vasiliu Terebentiu preotu 50 cr. Petru Ciuhandu preotu 1 fl. Georgiu Muresianu medicu 1 fl. Ambrosiu Chidiosianu 1 fl. Sipos Imre 1 fl. Petru Barbusiu 50 cr. Nicolau Criste 50 cr. Georgiu Murariu 50. Constantinu Popovicu 50. Georgiu Cherechesiu 1 fl. Vasiliu Lesianu profesoru 50 cr. Ilariu Crisanu 1 fl. Demetriu Simai 1 fl. Vasiliu Sferle 50 cr. Mart'a Dringou 50 cr. Georgiu Papp profesoru 1 fl. V. P. 1 fl. Gavrilu Cosm'a 50 cr. G. Laza 50 cr. Stefanu Olteanu 1 fl. Ioanu Pantea 1 fl. Vasiliu Stefanica profesoru 50 cr. D. N. 2 fl. Traianu Farkas 1 fl. 50 cr. Vasiliu Ignatu advocatu 3 fl. Alex'a Ardeleanu 1 fl. Soff'a Sziládi 1 fl. Vasiliu Dumbrav'a prof. 50 cr. Nicolau Radu 50 cr. Nicolau Cernon 40 cr. Teodoru Rosiu prof. 50 cr. Nicolau Siar'a 50 cr. Victoru Borlanu prof. 50 cr. Ioanu Buteanu prof. 1 fl. Ioanu Dudulescu 1 fl. Beliczey Sándor pretore 2 fl. Paulu Pap advocatu 5 fl. Paulu Balasiu 1 fl. Szatmári Elek 50 cr. Rosalia Bodnariu din Sortitura 2 fl. Traianu Parteniu 1 fl. Marianu Farcasiu 1 fl. Belényesi Jozsef 1 fl. Ioanu Chidiosianu 1 fl. Ecatarin'a Vass 1 fl. dia sorritura prin Veturi'a Papp si Elen'a Crisanu 6 fl. 85 cr.

Primésca deci totii contributorii multiemita caldu-rósa din partea comitetului parochialu.

Beiusiu, 6. Martiu 1888.

Dimitriu Negreanu,
pres. comitetului.

Vasiliu Papp,
protopopu.

C o n c u r s e.

Alegerea de invetiatoriu la scól'a I-a din comun'a Socodoru, terminata pe 2. Februaru a. c. din caus'a onora pedeci intravenite, neputandu-se effeptuí; — pentru alegerea de invetiatoriu la numit'a scóla, se deschide concursu de nou, cu terminu de alegere pe Duminec'a din 13. Martie st. v. a. c.

Emolumintele suntu:

- 1) In bani gat'a 300 fl.
- 2) Pentru familiatie 10 fl.
- 3) Pentru Scripturistica 5 fl.
- 4) Diurne pentru conferentie si reuniuni conform trebuintieloru.
- 5) Dela inmormentari mari unde va fi poffitu câte 1 fiorinu.
- 6) Dela inmormentari mici câte 50 cr.
- 7) 10 orgii de lemne din care se va incaldí si scól'a.
- 8) Cortelu liberu, cu 3 chilii, camara, grajdu, si gradina de legumi.
- 9) Dela recurrenti se poffesce se aiba: celu putienu

4. clase civile ori reale, — esamenu de calificatiune bunu din studiele preparandiale si limb'a magiara — si prin documunte vrednice de credientemu, dela comunele unde au servitu pana acuma, vor dovedi: ca au avutu purtare morala buna, si au fostu sirguitoriu pe terenulu invetiatorescu.

Recursele pana in 10. Martie. a. c. au ali substerne la Reverendisimulu Dnu inspectoru cercualu de scóle Petru Chirilescu in Kétegyháza (Com. Bichisulului) éra pana la diu'a alegerii, au de ase presentá la Biseric'a din locu spre a-si aretá desteritatea in cele rituale.

Socodoru, la 1. Februaru 1888.

Pentru comitetulu parochialu:

Simeonu Paguba, m. p.
presiedintele comitetului.

In contielegere cu mine: PETRU CHIRILESCU, m. p. inspectoru scolaru.

—□—

Conformu ordinatiunei Venerabilului Consistoriu gr. or. oradanu dtto 19/31. Octomvre 1887. Nr. 858. B. pentru deplinere postululu alu doilea de preotu in parochi'a

Tulc'a protopresviteratulu Tincei, se escrie concursu cu terminu de alegere pe 23. **Martie st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 1) folosulu pamentului parochialu de 12 jugere 600□ care si in trecut au fost in folosulu parochului alu doilea, 2) jumetate din competenta de biru preotiescu ce sunt datori credintiosii din Tulc'a a solvi anualminte. 3) jumetate din venitele stolare computeate dupa serviciile septemanale, respective fie-care preot va ave a pretinde stol'a pentru functiunile implinite de densulu. 4) Cortelu liberu cu gradina, de asta data inchiriatu din partea comunei bisericesci.

Se observa, ca oficiulu parochialu va fi condusu de preotulu celu mai betranu in oficiu conform §§-loru 24-25. din regulamentu pentru parochi.

Competentii vor ave a dovedi celu putienu cualificatiune de a II clasa, era recursurile adresate comitetului parochialu vor fi de a-se trimite subscrisului protopresviteru pana la din'a alegerei in Koros-Jenő per M. Telegd.

Tulc'a, 17. Februaru st. v. 1888.

Pentru comitetulu parochialu:

Iosifu Vess'a, m. p.
protopresv. Tincei.

—□—

In urm'a dispusetiunei Venerabilului Consistoriu dto 26. Noemvre 1887. Nr. 4296., se escrie concursu pe parochi'a devenita vacanta dupa mörtea preotului Georgiu Bugarinu din **Toraculu-micu**, protopresviteratulu B.-Comlosiului, cottulu Torontál, clasificata de class'a prima cu terminu de 30 de zile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: un'a sesiune parochiala de 30 jugere pamentu aratoriu, birulu si stol'a usuata dela aceea parochia, cari tote laolalta facu beneficiulu anualu de 950 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia in sensulu §-15 litera a) din regulamentulu pentru parochii, suntu avisati a-si substerne recursurile instruite conformu statutului organicu bisericescu, administratorului protopopescu Paulu Tempea in Nagy Torak; per Nagy-Becs-kerek, si a se presentá in vre-o Dumineca sau serbatöre in sant'a bisericica spre a-si aretä desteritatea in cantare respective predicare.

Se observa ca alegendulu parochu va ave pana la 11 Novembre a. c. a dá jumetate din intregu beneficiulu parochialu veduvei preotese remase dupa reposatulu parochu.

Toraculu-micu, 3. Ianuaru 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAULU TEMPEA, adm. protop.

—□—

Conform decisului Venerabilului Consistoriu dto 14. Ianuaru a. c. Nr. 94 se escrie concursu pe capelani'a temporala infiintata pe langa betranulu parochu devenitu neputinciosu Serafim Crisianu, din Igrisiu, in protopresviteratulu B.-Comlosiului, cu terminu de 30 de zile dela prim'a publicare.

Emolumintele capelanului sunt: jumetate din tote venitele parochiei betranului parochu, si adeca: din sesiunea parochiala, stola si biru, cari dau unu venitu pe partea capelanului de 400 fl. v. a. pe langa care venitu alegendulu capelanu póte avea prospectu de a ocupá provisoriu si unulu dintre cele doue posturi invetiatoresci de acolo.

Astfelu parochi'a fiindu de class'a prima, dela recurentii se cere cualificatiunea prescisa pentru parochii de class'a prima, si recurentii au a-si substerne recursule adjustate cu tote documentele necesarii administratorului protopopescu Paulu Tempea, in Nagy-Torak, per Nagy-Becs-

kerek, Cottulu Torontál, si a se presentá in S. Biserica spre a-si aratá desteritatea in cantare respective predicare. Igrisiu, la 7. Februaru 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAULU TEMPEA, adm. protop.

—□—

Pentru deplinirea parochiei de a III-a classa din **Se-casiu**, protopresviteratulu Halmagiului se escrie concursu cu terminulu de alegere 30 de zile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: Un'a sesiune pamentu de 32 jugere, birulu câte un'a mesura de cucuruza sfarmatu dela 110 numeri de casa, stolele indatinate, cuartiru liberu si gradina, care tote la olalta computeate facu 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati: recursule proviedute cu tote documentele pofite, adresate comitetului parochialu a-le tramite oficiului protopresviteralu in Halmagiu pana la 14. Martie a. c.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOANU GROZ'A, m. p. protopresviteru tractualu.

—□—

Pentru vacant'a parochia de clas'a III din **Almasiu**, in protopresviteratulu Buteniloru cu carea e imbinatu folosirea a $\frac{3}{4}$ sesie pamentu biru si stole dela 200 case, care venitu la olalta se computea in 480 fl. prin acésta se escrie concursu pana la 20. Martie a. c. in carea di va fi si alegerea avendu recurentii in restimpulu acésta a se presentá vre-o data in biseric'a din locu si a-si substerne recursule sale pe calea P. On. Oficiu ppresviteralu din Buteni (Butyin).

Almasiu, din siedinti'a comitetului parochialu tienuta la 3. Februaru 1888.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: CONSTANTINU GURBANU, m. p. prot.

—□—

Pentru indeplinirea parochiei gr. orientale din comun'a **Drautiu**, comitatulu Arad, protopresviteratulu Siri'a — Világos — devenita vacanta prin mörtea preotului Georgiu Ratiu, prin acésta se escrie concursu cu terminu de alegere pe 28. Februaru 1888.

Emolumintele sunt:

1) Un'a sesiune pamentu estravilanu — aratoriu si fenatiu. —

2) Biru preotiescu dela 230 numere, si anume:

a) dela proprietari de unu patrariu pamentu, doue spei cucuruza cu cocieni, séu 1 mesura in bobu.

b) era dela ceialalti proprietari, câte un'a spee cucuruza cu cocieni, séu $\frac{1}{2}$ mesura in bobu.

3) Unu intravilanu.

4) Stolele indatinate.

Recurentii sunt avisati, petitiunile loru adjustate conform §-lui 15 lit. b) din „Regulamentulu pentru parochii“ adresate comitetului parochialu din Drautiu, a le suscerne pana in 21. Februaru 1888; protopresviterului Giorgiu Popoviciu, in Siri'a (Világos); avendu pe langa observarea §-lui 18 din citatulu regulamentu a-se presentá in St. bisericica din Drautiu, pentru a cântá respective a celebrá si cuvëntá.

Spre orientarea recurentiloru se notifica, ca alesulu in vertutea §-lui 8 din regulamentu va da pana in 14. Decemvre 1888, jumetate din intregulu venitu parochialu veduvei preotese, respective familiei ei.

Drautiu, la 15/27. Decemvre 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresviterulu tractualu.

—□—